

Klimat- och näringsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om utkast till lagrådsremiss En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar

Er beteckning: KN2025/01871

Sammanfattning

Länssstyrelsen står fast vid våra tidigare synpunkter gällande de föreslagna ändringarna och lämnar även nedanstående synpunkter.

1. Rättskraften av regeringens godkännande enligt den nya lagen bör förtydligas.
2. Även länssstyrelsen och andra myndigheter som berörs av ansökan bör meddelas när en ansökan om godkännande kommit in.
3. En plan för kärntekniska anläggningar bör kunna antas även innan en ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning kommit in.
4. Även kommunen är en sådan myndighet som efter regeringens beslut bör kunna genomföra delar av den strategiska miljöbedömningen.
5. Processen bör förtydligas för hur den strategiska miljöbedömningen ska genomföras samt hur det säkerställs att samråd även sker med allmänhet och enskilda berörda.
6. En plan för kärnteknisk anläggning bör inte kunna antas om den är i strid med en detaljplan.
7. Kommunens tillstyrkan bör enbart krävas inför regeringens godkännande.

Länsstyrelsen har svårt att få en bild av de sammanvägda konsekvenserna av samtliga förändringar som föreslås av lagstiftningen gällande kärnkraft. Detta då det under den senaste tiden kommit ett flertal olika remisser som gäller förändring av lagstiftning kopplat till kärnkraft.

Bakgrund

Utkastet till lagrådsremiss innehåller förslag till en ny process där regeringen efter ansökan får godkänna en kärnteknisk anläggning. Det föreslås även ändringar när det gäller prövningen av kärntekniska anläggningar enligt lagen om kärnteknisk verksamhet. Ändringar föreslås också i miljöbalken som innebär att regeringen i en tillåtlighetsprövning av en kärnteknisk anläggning ska pröva om fördelarna med anläggningen överväger de nackdelar som den kan medföra från ett strålskyddsperspektiv.

Länsstyrelsen har tidigare lämnat yttrande gällande Kärnkraftsprövningsutredningens delbetänkande "Ny kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning och ändamålsenliga avgifter" (SOU 2025:7). Vi har också yttrat oss gällande Promemorian "En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar" (KN2024/01912).

Länsstyrelsens synpunkter

1. Regeringens beslut om godkännande

Länsstyrelsen anser att rättskraften av regeringens beslut om godkännande av kärntekniska anläggningar enligt den nya lagen är otydlig. Regeringens beslut om godkännande tycks inte vara bindande vid den kommande tillåtlighetsprövningen enligt miljöbalken. Trots ett godkännande kan en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken avslås.

Länsstyrelsen konstaterar att regeringens beslut om godkännande visserligen i ett tidigt skede kan vägleda sökanden i fråga om kommunens inställning. I övrigt riskerar beslutet att bli tandlöst för den prövning som sedan ska ske enligt miljöbalken då förfarandet med regeringens godkännande enbart innebär att vissa frågor har prövats. Detta behöver förtydligas gentemot berörda parter.

2. Meddelande om när en ansökan om godkännande kommit in

Länsstyrelsen anser att 5 § i lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar bör kompletteras med en fjärde punkt om att även länsstyrelsen och andra myndigheter som berörs av ansökan ska meddelas när ansökan kommit in. Länsstyrelsen bedömer att detta är viktig information i länsstyrelsernas arbete med samhällsplanering och totalförsvaret.

3. När en plan ska kunna antas

Länsstyrelsen anser att en plan enligt 11 § ska kunna antas även innan en ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning inkommit. För en ändamålsenlig nationell planläggning av kärntekniska anläggningar bör planen i ett tidigt skede inte enbart begränsas till de projekt som är aktuella i dagsläget. Detta är i linje med att planen närmast bör jämföras med exempelvis havsplaner enligt 4 kap. 10 § miljöbalken. En plan behöver inte heller vara bunden till en viss aktör utan kan användas av olika aktörer. När en plan väl är antagen ska den alltså kunna användas av andra aktörer och inte nödvändigtvis enbart för det projekt som ansökan om regeringens godkännande först gällde. Om en plan inte får antas innan en ansökan om godkännande lämnats in, anser länsstyrelsen att planen som ett planeringsverktyg inte blir ändamålsenlig. Länsstyrelsen bedömer att det inte finns hinder att anta en plan innan dess att en specifik aktör har ett konkret projekt. Det skulle snarare innebära en möjlighet att genomföra en mer övergripande nationell planering av kärntekniska anläggningar.

4–6. Den strategiska miljöbedömningen vid framtagandet av planen

Länsstyrelsen anser att även kommunen är en sådan myndighet som efter regeringens beslut bör kunna genomföra delar av den strategiska miljöbedömningen enligt 13 § i den nya lagen. Detta innebär en fördel då kommunen har vana av strategiska miljöbedömningar. Det skulle också bidra till lokal förankring.

Länsstyrelsen anser att det är oklart hur den strategiska miljöbedömningen ska genomföras. Förfarandet kring strategisk miljöbedömning för de planer och program som idag omfattas av 6 kap. miljöbalken, regleras i plan- och bygglagen (2010:900). Någon

koppling till plan- och bygglagen är inte föreslagen för en strategisk miljöbedömning inom ramen för en plan om kärnteknisk anläggning.

En strategisk miljöbedömning har ett brett omfång gällande miljöaspekter och innefattar flera samråd, en miljökonsekvensbeskrivning och kommunikering av denna. Allt detta görs som en integrerad del i planarbetet. Eftersom detta förfarande regleras i plan- och bygglagen finns inga tydliga bestämmelser om omfattning av samråd angivet i 6 kap. miljöbalken.

Miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad (6 kap. 12 § miljöbalken) ska vara rimlig med hänsyn till allmänhetens intresse. Länsstyrelsen anser att frågan om vad som är enskilda intressen behöver belysas i förhållande till arbetet med en strategisk miljöbedömning. Förtydligandet kan ske genom ett bemyndigande till en myndighet att precisera innehåll och processen i särskild förordning eller föreskrift.

Länsstyrelsen anser att det finns risker med att regeringen kan anta en plan om kärnteknisk anläggning i strid med en detaljplan. Planen för kärntekniska anläggningar är enbart vägledande. För det fall att det finns en befintlig detaljplan som strider mot planen är det inte säkert att denna går att ändra. Detta då andra frågor kan haft betydelse för detaljplanens antagande jämfört med det underlag som ligger till grund för planen för kärntekniska anläggningar.

7. Kommunal tillstyrkan

Länsstyrelsen ser positivt på att regeringens beslut om godkännande kräver kommunens tillstyrkan.

Länsstyrelsen anser dock att formen för kommunens tillstyrkan enligt 20 § i den nya lagen är otydlig. Detta då både ansökan och planen kräver kommunens tillstyrkan. Regeringens beslut om godkännande skulle kunna ske en lång tid efter antagandet av planen. Länsstyrelsen bedömer att kommunens beslut om tillstyrkan får en otydlighet om det fördelas på två separata beslut, i olika beslutsprocesser.

Kommunens tillstyrkan bör därför enbart krävas inför regeringens beslut om godkännande. Länsstyrelsen anser att det är när en ansökan om godkännande har lämnats in som det finns tillräckligt med underlag för att kommunen ska kunna göra ett ställningstagande. Enligt den föreslagna 10 § får regeringen endast

godkänna en ansökan om det finns en gällande plan. Det innebär att planen tillsammans med den strategiska miljöbedömningen kommer kunna ligga till grund för kommunens ställningstagande av ansökan om godkännande.

Kommunen bör dock få möjlighet att yttra sig över vad som är lämplig användning av ett mark- och vattenområde innan planen antas, i enlighet med den föreslagna 15 §. Planen bör även kunna överklagas av kommunen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Allan Widman med miljöskyddshandläggare Alexandra Karlsson som föredragande. I handläggningen har också miljöskyddshandläggare Lotta Bohman och samhällsplanerare Sayf Noel deltagit. Även handläggare från vattenenheten och kulturmiljöenheten har granskat underlaget.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

kn.cks.remisser@regeringskansliet.se